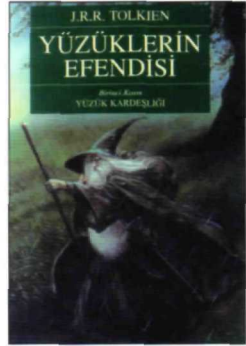

edebiyat seçkileri...

J.R.R. Tolkien “Yüzüklerin Efendisi”

Tolkien, 1892 yılında Güney Afrika'da doğdu. Dilbilim ve Eski İngilizce konularında uzmanlaşan yazar, 1945'te Oxford Üniversitesi'nde İngilizce Profesörü oldu ve 1959 yılına kadar bu görevde kaldı.

Tolkien'in 1937 yılında yayınlamış olduğu "Hobbit" adlı eseri masal türünde verdiği güzel bir eserdir. Bu eser çok ses getirmemiş, yazar yaklaşık ondört sene sonra "Hobbit"te yarattığı dünyayı zenginleştirip, üç cilt halinde yayınladığı "Yüzüklerin Efendisi" adlı eser ile bu kez adını tüm dünyaya duyurmaya başlamıştı. Bu eser masal, fantezi gibi türlere saygınlık kazandırıp, edebiyat türleri içinde sayılmasına katkıda bulunmuştur. Ancak, Tolkien masal-fantezi türüne saygınlık kazandırsa da, en azından kitabın ilk yayımlandığı yıllarda çok büyük tepkiyle karşılanmış ve saygın bir edebiyat profesörünün "fantezi" türünde eser vermesi yadırganmıştı.

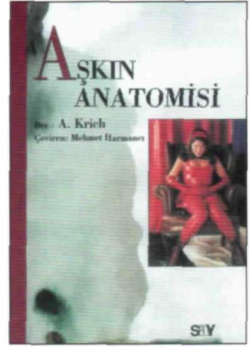
Aslında Tolkien üzerinde kopan bu fırtınaların hepsi abartılıdır. "Yüzüklerin Efendisi" ne bir deha ürünü mükemmel bir eser, ne de yazarının akademik kariyerine yakışmayacak düzeyde basit bir eserdir. Bu eser, kurguladığı dünya ile düşüncüne hitap eden, geniş kitlelerin ortak beğenisini kazanmış, türünün iyi örneklerinden sayılabilecek bir eserdir.

"Yüzüklerin Efendisi"nin kazandığı popülarite, eserin beyaz perdeye de aktarılmasına neden olmuş ve film izleyici tarafından da büyük ilgi görmüştür. "Yüzüklerin Efendisi"ni okumayı düşünenlere tavsiyemiz, Tolkien'in büyüdü dünyası ile tanışmak için ilk olarak "Hobbit" adlı eserini okumaları, sonrasında "Yüzüklerin Efendisi"ne başlamalarıdır. Aksi takdirde "Yüzüklerin Efendisi" direkt olarak okunursa anlaşılabilir. Tolkien ile tanışmış, eserlerini beğenerek okumuş ve bu türün (fantezi-masal) diğer güzel örneklerini de okumak isteyebilecek okurlara da birkaç eser tavsiye edebiliriz. Eğer ilk aklımıza gelen üç ismi sıralarsak; Ursula K. Leguin'in "Yerdeniz Üçlemesi" (bu serinin dördüncü kitabı da çıkmıştır), Michael Ende'nin meşhur "Bitmeyecek Öykü"sü ve Margaret Weis ve Tracy Hickman'ın "Ölüm Kapısı Serisi", Tolkien'i beğenerek okuyanların ilgilerini çekebilecek eserlerdir.

Ursula K. Leguin'in "Yerdeniz Üçlemesi", türünün daha edebi bir kalemden çıkmış, iyi örneklerindedir. Michael Ende'nin "Bitmeyecek Öykü"sü felsefi içerikli sayılabilecek, varlık-yokluk (hiçlik), zaman gibi kavramları da içeren bir eserken, "Ölüm Kapısı Serisi" ise politik göndermeleri olan bir fantastik kurgudur.

edebiyat seçhileri...

A. Krich “Aşkın Anatomisi”

Şubat ayının 14'ünde kutlanan Sevgililer Günü'nde aşk, sevgi gibi kavramların sıkça gündeme gelmesi nedeniyle biz de aşka dair yazılmış bir kitap tanıtım istedik.

Aslında içinde aşk ve sevgiye vurgu yapılmamış edebiyat eseri yok gibidir. Özellikle şairler aşkı en güzel kelimelerle defalarca anlatmaya çalıştılar. “Mutlu aşk yoktur” diyen Aragon, Pablo Neruda ve bizim şairlerimizden Edip Cansever aşka sıkça vurgu yapan ve aşkı en güzel şekilde anlatan şairlerdendir.

Yazarlar da aşka farklı yönlerden bakmışlardır. Dostoyevski'de aşk şevkat ile karışık, genelde karşılık bulamayan ve uğruna insanı duygulandıran fedakarlıklarda bulunabilen bir kavramken, Henry James'de ise aşk, bir tarafın kandırıldığı (kandırılan genelde kadındır), karşılıklı aşkın trajik sonlara doğru ortaya çıktığı, ancak yaşanmadığı bir duygudur. Marcel Proust'da ise Henry James'den farklı olarak aşka kandırılan genelde erkek kahramanlar olurken, yine onda da mutlu aşka pek rastlayamayız. Türk edebiyatında da durum pek farklı değildir. Örneğin Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir tek kahramanı yoktur ki, aşık olduğu kişiye kavuşsun ve mutlu olsun. Ancak edebiyattan yola çıkarak “mutlu aşk yoktur” diyemeyiz elbette. Bu konuda Enis Batur çok doğru bir yorum yapmıştır: “Mutlu aşkın yazılı tarihi yoktur”.

Ancak aşktan bu kadar bahsedilirken, aşkı psikolojik, sosyolojik bir olgu olarak ele alıp, örneğin şiddetin, insandaki yıkıcılığın kökenlerinin nedenlerinin araştırılması gibi, aşk üzerine yapılmış kapsamlı araştırmalar pek azdır. Shopenhaur, “Aşkın Metafiziği” adlı eserinde aşkı felsefik bir konu olarak ele alan ilk felsefeci olduğunu söyler. (Bu eser Türkçe'ye çevrilmiştir ve isteyen okurlar bu eseri bulabilirler).

“Aşkın Anatomisi” isimli eser ise A. Krich tarafından derlenmiş bir kitaptır. Kitap güzel bir önsözden sonra, üç bölüme ayrılmıştır. 1. Bölümün adı “Aşkın Yolu”dur. Bu bölüm ünlü antropolog Bronislaw Malinowsky'nin yazısıyla başlamaktadır ve aşka antropolojik, sosyolojik açıdan bakan yazılarla devam etmektedir. 2. Bölümü ise “Aşkın Anlamı” başlığında toplanmıştır. Sigmund Freud, Karen Horney, Eric From gibi psikanalizin kurucusu ve kendi çağlarında bunu takip eden birçok ismin yazıları ile bu bölümde aşkın psikolojik ve cinsellik yönüne vurgu yapılmaktadır. Kitabın 3. Bölümü ise “Aşkın Gücü” adını taşımaktadır ve D.H. Lawrence, Simone de Beauvoir, Albert Camus gibi ünlü edebiyatçıların aşka bakışlarını yansıtan yazılarından oluşmaktadır. Aşka dinsel, fiziksel, antropolojik, psikolojik ve çeşitli sosyal disiplinlerden bakan bu eserin iyi bir derleme olduğunu söyleyebiliriz.